

РЕШЕНИЕ

№ 43

гр. София, 13.01.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-30 СЪСТАВ, в публично заседание на седемнадесети декември през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Валерия Банкова

при участието на секретаря Диана Ст. Борисова
в присъствието на прокурора М. Д. М.
като разгледа докладваното от Валерия Банкова Гражданско дело №
20211100105863 по описа за 2021 година

Ищцата АТ. Н. К. поддържа, че на 26.06.2014г. била привлечена като обвиняема за извършване на престъпление по чл.308 ал.1 от НК. Със същото постановление ѝ била наложена мярка за неотклонение „подписка“. С присъда от 26.04.2016г. по нохд №19162/2014 СРС я признал за невиновна и по повдигнатото обвинение и ищцата била изцяло оправдана. Присъдата не била протестирана от ответника и влязла в законна сила на 12.05.2016г.

От незаконните действия на П. ищцата търпяла неимуществени вреди, подробно описани в исковата молба, които иска да бъдат обезщетени. Претенцията за обезщетение на претърпените неимуществени вреди, изразяващи се в стрес, потиснатост, страх от осъждане, срам, уронване на доброто ѝ име като човек и счетоводител, се оценява на сума в размер на 50 000 лв.

В едномесечния срок, визиран в чл. 131, ал. 1 от ГПК ответникът П. на РБ подава писмен отговор, в който оспорва иска по основание и размер. Сочи, че исковата молба е нередовна в частта относно претенцията за законна лихва, доколкото граматически от формулировката на петитума не става ясно

дали се претендира такава и за какъв период. При условията на евентуалност, прави възражение за погасяване на претенцията за законна лихва за целия период от над 3 години преди датата на исковата молба. Счита, че са недоказани твърдените от ищцата вреди от повдигнатото обвинение, оспорва и наличието на причинно-следствена връзка между твърдените неимуществени вреди и обвинението. Прави възражение за прекомерност на претендираното обезщетение за неимуществени вреди.

Съгласно уточнителна молба на ищцата от 19.08.2021г. законна лихва върху обезщетението се претендира, считано от 10.05.2018г. до окончателното плащане.

Съдът обсъди доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, след което **приема от фактическа страна следното:**

Установява се от приетите по делото писмени доказателства, че с постановление от 26.06.2014г. ищецата е била привлечена към наказателна отговорност като обвиняема за това, че на неустановена дата през м. март 2013г. в гр. София е съставила неистински официален документ – удостоверение за наличие или липса на задължения, издадено от името на ЕТ „Т.Д. – П.П.“, като собственоръчно положила подписа си в графа „Орган по приходите“ и по този начин му придала вид, че представлява конкретно писмено изявление на С.С. – орган по приходите в НАП, ТД – София, с цел да бъде използван – престъпление по чл.308, ал.1 от НК. Спрямо ищцата е взета мярка за неотклонение „подписка“.

С присъда от 26.04.2016г. по нохд №19162/2014г. на СРС, НО, 3-ти с-в А.К. е призната за невиновна за горепосоченото и оправдана по така повдигнатото обвинение за извършването на престъпление по чл.308, ал.1 от НК. Присъдата не е била обжалвана или протестирана и е влязла в сила на 12.05.2016г.

Така посочените обстоятелства не са спорни между страните, а и се установяват от приетите и неоспорени писмени доказателства.

От страна на ответника, още с отговора на искова молба, по делото е ангажирана справка за съдимост, издадена на 23.06.2021г., за да послужи пред П., от която се установява, че ищцата е осъждана:

1. По нощд № 890/1971г. с Присъда от 05.10.1972г на Софийски районен съд, в сила от 19.10.1972г. за това, че през есента на 1970г. в София, извършила действие в кръга на дл.лице, която длъжност тя не е заемала, поради което на осн.чл.274 ал.1 вр.чл.26 и чл.54 ал.2 пр.1 НК, е осъдена на шест месеца поправителен труд при 15% удръжка. Със същата присъда ищцата е призната за виновна в това, че през м.09.1970г. в София, извършила кражба на лични вещи на стойност 3.50 лева, поради което на осн.чл.251 и чл.54 ал.2 НК, е осъдена на 50 лева глоба; че през м.03.1971г. в София, извършила кражба на лични вещи на стойност 19 лева, поради което на осн.чл.254 вр.чл.251 и чл.54 ал.2 НК е осъдена на 50 лева глоба; че през м.03.1971г. в София, противозаконно присвоила чужди вещи лична собственост, поради което и на осн.чл.258 ал.3 вр.чл.54 ал.2 НК е осъдена на 40 лева глоба; че през есента на 1970г. в София, създава и поддържала заблуждение у лицето Т. Николова и с това причинила имотна вреда в размер на 30.40 лева, поради което на осн.чл.261 ал.3 вр.чл.54 ал.2 НК е осъдена на осем месеца поправителен труд при 15% удръжка; че през м.03.1971г. в София, възбудила заблуждение у различни лица и с това им причинила имотна вреда в размер на 15 лева, поради което и на осн.чл.261 ал.3 вр.чл.54 ал.2 и чл.26 НК е осъдена на четири месеца поправителен труд при 15% удръжка; на осн.чл.23 и 24 НК е определено едно общо наказание на подсъдимата от осем месеца поправителен труд и 50 лева глоба, при 15% удръжка от трудовото ѝ възнаграждение. Съгласно отбелязването на 07.02.1977г. подсъдимата е реабилитирана по право.

2. По нощд № 5560/1979г, с Присъда №: 324/15.10.1979г на Софийски районен съд, в сила от 22.10.1979г. ищцата е призната за виновна в това, че през 1977/79г. е съставила неистински официален документ, с цел да бъде използван, поради което и на осн.чл.212 ал.5 т.1 чл.20 ал.2 чл.26 ал.1 чл.54 НК, е осъдена на два месеца лишаване от свобода. На осн.чл.66 НК изпълнението на така наложеното наказание е отложено за срок от две години, от влизане на присъдата в сила.

3. По нощд № 1105/1998г. с присъда от 07.07.1998г. на Софийски районен съд, потвърдена с решение на СГС, НК, 3 въззивен състав, по внохд № 1297/1998г. от 22.02.2000г., което решение е изменено с решение № 53 от 19.11.2001 г. на ВКС на Р България по нд № 294/2000г., като

първоинстанционната присъда влиза в законна сила на 19.11.2001г., ищцата е призната за виновна в това, че на 08.10.1997г. в гр. София, в кафе, находящо се в подлеза на Централна гара, с цел да набави за себе си имотна облага, е възбудила и поддържала у В. Л. Д. заблуждение относно уреждане на софийско жителство и с това му е причинила имотна вреда в размер на 250 000 /стари/ лева, поради което и на осн.чл.209 ал.1 НК, е осъдена на една година лишаване от свобода. Със същата присъда ищцата е призната за виновна в това, че на 16.10.1997г. в гр. София, в кафе, находящо се в подлеза на Централна гара, с цел да набави за себе си имотна облага, е възбудила и поддържала у В. Л. Д. заблуждение, относно картотекиране в жилищно настаняване и с това му е причинила имотна вреда в размер на 500 000 /стари/ лева, поради което и на осн.чл.209 ал.1 НК, е осъдена на две години лишаване от свобода. На осн.чл.23 ал.1 НК е определено едно общо, най-тежко наказание в размер на две години лишаване от свобода. На осн.чл.66 ал.1 НК изпълнението на така наложеното общо, най-тежко наказание е отложено за срок от пет години, считано от влизане на присъдата в сила. На осн.чл.59 ал.1 НК е приспаднато времето, през което подсъдимата е била задържана под стража по наказателното дело, считано от 13.02. до 28.04.1998г.

От страна на ищеца, с оглед твърденията му, че за посочените осъждания е настъпила реабилитация, е ангажирана справка за съдимост от 26.10.2021г., която да послужи пред СГС по настоящото гражданско дело, в която е посочено, че лицето не е осъждано.

По делото са събрани гласни доказателства чрез разпит на свидетелите К.В. и В.М..

Свидетелят В. заявява при разпита в съдебно заседание, че познава ищцата от 2001г., като през 2006-2007г. е поел компютърната поддръжка на фирмата ѝ за счетоводство. Един ден му се оплакала, че е получила призовка да се яви в полицията, след което му разказала, че е обвинена за съставяне на документ с невярно съдържание. Нещата се развивали много бавно, това изнервяло ищцата, свидетелят заявява, че често, когато пристигал, забелязвал, че е плакала или се разплаквала пред него. В същия период малкият ѝ син бил диагностициран с множествена склероза, което допълнително я напярвало и довело и до финансови неприятности, т.к. необходимата терапия първоначално не се поемала от здравната каса.

Проявявала мнителност – например, когато се появявал нов клиент и задавал въпроси, тя си мислела, че е изпратен от полицията да я провокира. Променил се външният ѝ вид – появили се торбички под очите. Свидетелят се опитвал да я убеди, че нещата ще приключат бързо след една графологична експертиза, но нещата се проточили повече от две години, което ѝ повлияло негативно. Имала нервни изблици, което преди това не ѝ се било случвало. Когато делото свършило, почерпила от облекчение и била радостна.

Свидетелката М. заявява при разпита, че познава ищцата от 2001-2002г. Работели заедно, имали фирма, след което се разделили професионално, но запазили добрите си лични отношения. Знае за воденото срещу ищцата наказателно производство, тя самата ѝ споделила, при едно от посещенията на свидетелката в офиса на счетоводната ѝ фирма. Казала ѝ, че е обвинена за подправяне на подпис на служител от НАП. Не смеела да сподели на семейството си, за да не ги притеснява, още повече, защото по същото време синът ѝ бил диагностициран с тежка болест. Офисът на счетоводната форма на ищцата се намирал във входа на блока, в който живеела и когато от полицията събирали мнение, воденото срещу нея наказателно производство станало достояние на съседите, което било много унизително за нея. Държанието ѝ се променило. Преди това била уравновесен човек, но в хода на производството, което се проточило над две години, тя станала раздразнителна, плачела, започнала да вдига крѳвно, отлепила ѝ се ретината на дясното око. Когато вече не издържала, споделила на семейството си, като съпругът ѝ я упрекнал защо не е казала по-рано, за да бъдат до нея и да ѝ помагат. Когато делото приключило, ищцата почерпила. Свидетелката заявява, че тя лично не е променила отношението си към ищцата, след като научила за повдигнатото обвинение, напротив – дори започнала да я посещава по-често, за да я подкрепя. Но съседите, които научили за производството, когато от полицията идвали да събира мнението им за ищцата, я отминавали, а преди това идвали в офиса да се консултират за какво ли не.

Съдът кредитира показанията на свидетелите, досежно изживените от ищцата негативни емоционални усещания, предизвикани от воденото срещу нея наказателно преследване, доколкото същите са логични и последователни, отразяващи непосредствени възприятия относно правно-

релевантни за спора обстоятелства. Следва да се кредитират показанията на св. М. и относно това, че някои съседи на ищцата са променили отношението си към нея, след като са научили за повдигнатото обвинение по повод изготвянето на характеристичната справка за ищцата в рамките на наказателното производство. Не могат да бъдат кредитирани показанията на св. М. относно настъпилите за ищцата неимуществени вреди под формата на увреждане на здравето и тяхната причинна връзка с воденото срещу нея производство, доколкото съдът намира, че в тази си част показанията на свидетелката представляват изводи и заключения, а не изявления относно обективни факти от действителността, на които свидетелят е бил очевидец. За посочените заболявания по делото не са ангажирани и никакви други доказателства /медицински документи/, поради което съдът не приема за установено от фактическа страна, че тези увреждания на здравето са настъпили и това е станало в причинна връзка с наказателното преследване.

При така установената фактическа обстановка, съдът достигна до следните **правни изводи**:

Предявен е иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ за заплащане на сумата от **50 000 лв.**, съставляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди от органите на П., произтичащи от незаконно обвинение в извършване на престъпление от общ характер, по което обвинение ищцата е оправдана с влязла в сила присъда, ведно със законната лихва от **10.05.2018г.** до окончателното плащане.

Основателността на иска с правно основание чл. 2, ал.1, т. 3, пр. 1-во от ЗОДОВ предполага кумулативната наличност на следните предпоставки: 1/. спрямо ищеца да е било повдигнато обвинение в извършване на престъпление от общ характер; 2/. наказателното производство срещу същия да е приключило с постановяване на оправдателна присъда; 3/. да е претърпял вреда /вреди/ и 4/. между незаконното действие на правозащитните органи и неблагоприятните неимуществени последици /вредите/ да е налице причинно следствена връзка.

Посочените елементи от фактическият състав трябва да се докажат от ищеца, съобразно правилата за разпределение на доказателствената тежест – чл. 154, ал.1 от ГПК. Отговорността по ЗОДОВ е обективна и не е необходимо вредите да са причинени виновно от длъжностните лица – чл. 4

от ЗОДОВ.

По делото е безспорно установено, че срещу ищцата е било повдигнато обвинение, описано подробно по-горе, при установяването на фактическата страна на казуса. По повдигнатото обвинение ищцата е била оправдана с влязла в сила присъда. Наличието на оправдателна присъда характеризира всички извършени в хода на наказателното производство процесуални и процесуално-следствени действия като незаконосъобразни, независимо, че към момента на извършването им същите може да са отговаряли на вътрешното убеждение на съответния орган за виновност на дееца и да са били продиктувани от събраните по делото към този момент доказателства. Следователно, крайният съдебен акт, с който подсъдимият се оправдава, прогласява процесуалната и материалната незаконосъобразност на извършените спрямо него действия и отрича по категоричен начин необходимостта от извършването им.

От събраните гласни доказателства се установява с категоричност, че повдигнатото обвинение е довело до негативни изживявания у ищцата. По делото се установи по несъмнен начин чувството на стрес, притеснение и тревога. Искът е доказан по основание.

Предвид §1 от ЗР към ЗОДОВ във вр. с чл.52 от ЗЗД обезщетението за неимуществени вреди с правно основание чл.2, ал. 1, т.3, пр.1-во, във вр. с чл.4 от ЗОДОВ следва да бъде определено от съда по справедливост. Това означава, че същото трябва да бъде съразмерно с обществения критерий за справедливост, като при определянето му се вземат предвид конкретните обстоятелства по делото. Съдът, при определяне на обезщетението, което да репарира причинените неимуществени вреди следва да отчете характера и степента на увреждането, начина и обстоятелствата, при които е получено, последиците, тежестта на обвинението, неговата продължителност, каква мярка за неотклонение е била взета по отношение на неоснователно обвиненото лице и с каква продължителност, какви други мерки за процесуална принуда са били упражнени, колко, с каква продължителност и с какъв интензитет действия по разследването с участието на обвиняемия са били извършени, ефектът на всички тези действия върху ищеца, продължителност и степен на интензитет, възраст на увреждения, обществено и социално положение.

Ищцата е била привлечена към наказателна отговорност с постановление от 26.06.2014г. От този момент, а не от образуването на досъдебното производство през 2013г., същата има качеството на обвиняема. Наказателното производство срещу ищцата е продължило до влизането в сила на постановената оправдателна присъда на СРС – на 12.05.2016г., или по-малко от 2 години. Досъдебната му фаза е продължила до внасянето на делото в съда през октомври 2014г., а съдебната фаза – до влизането в сила на оправдателната присъда. В рамките на последната са проведени осем съдебни заседания, във всяко от които ищцата се е явявала лично, с изкл. на заседанието от 17.03.2015г., за което ищцата е имала уважителни причини. Това е разумен срок, през който обаче безспорно тя е търпяла негативни психически изживявания и стрес досежно качеството си на обвиняема и подсъдима, и свързаната с това възможност за налагане наказание.

Съдът следва да съобрази и това, че повдигнатото обвинение не е било за тежко престъпление, т.к. за подправка на документ по чл.308, ал.1 от НК е предвидено наказание лишаване от свобода до три години.

Следва да бъде отчетено и доказаното отражение на повдигнатото обвинение върху социалната сфера на ищцата. Към момента на привличането си към наказателна отговорност тя е била на 62г. - в трудоспособна и социално активна възраст. Установи се от свидетелските показания, че макар близките ѝ роднини и приятели да са я подкрепяли, хората от по-широкия ѝ социален кръг /съседите/ са се отдръпнали, което е засегнало възможностите ѝ за пълноценно социално функциониране, както и при всички случаи нейната самооценка.

От друга страна, следва да се отчете факта, че по отношение на обвиняемата е била взета най-леката възможна мярка за неотклонение – подписка, която на практика не се е отразила на начина ѝ на живот.

По въпроса следва ли да бъде отчетен от съда установения по делото факт за налични предходни осъждания на лицето, съдът съобрази следната съдебна практика:

В Решение № 60213 от 07.10.2021 г. по гр.д. № 3462/2020 г., Г. К., III Г. О. на ВКС е прието, че съгласно чл. 85, ал. 1 от НК реабилитацията заличава осъждането и отменя за в бъдеще последиците, които законите свързват със самото осъждане, освен ако в някое отношение със закон или указ е

установено противното. В практиката на Наказателна колегия на ВКС е прието, че настъпилата реабилитация задължава съда да не третира предходното осъждане на подсъдимия като отегчаващо отговорността обстоятелство/ [решение № 132 от 26.09.2018 г. по н. д. № 675/2018 г., III НО/](#). Налице е безусловна забрана след реабилитация на подсъдимия да се отчита същото осъждане при индивидуализация на наказанието/[решение № 176 от 25.09.2018 г. на ВКС по н. д. № 606/2018 г., II НО/](#). Недопустимо е след настъпила реабилитация същото осъждане да бъде отчитано при индивидуализация на наказанието на плоскостта на негативна характеристика на подсъдимия. Подобно действие представлява заобикаляне на материалния закон, обезсмисля института на реабилитацията и води до неравнопоставеност между неосъждано и реабилитирано лице, което пряко противоречи на нормата на [чл. 85 НК/решение № 83 от 13.05.2015 г. на по н. д. № 27/2015 г. на III НО/](#). Следователно в областта на наказателното право и наказателния процес реабилитацията представлява абсолютна пречка да се зачита предходното осъждане на лицето. Същият извод от разпоредбата на [чл. 85, ал. 1 от НК](#) важи и за другите отрасли на правото, при които в нормативен акт са предвидени изрично отнемане или ограничения на определени права по отношение на осъдени лица. След като лицето е реабилитирано, то възстановява правата, които са му отнети или ограничени изрично по силата на тези нормативни актове.

По различен начин обаче следва да се третира настъпилата реабилитация при определяне на обезщетението по [чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ](#) за неимуществените вреди/[чл. 4 от ЗОДОВ/](#), които са били причинени на ищеца от незаконното обвинение в извършване на престъпление. Тези неимуществени вреди се изразяват в засягане на доброто име, честта и достойнството на лицето и в този смисъл касаят морални норми. Именно моралните норми/ добрите нрави по смисъла на [чл. 26, ал. 1 от ЗЗД/](#) стоят в основата на засегнатото нематериално благо на ищеца, който е бил незаконно обвинен. Добрите нрави са неписани правила и не се съдържат в нормативните актове, за да се счете, че реабилитацията възстановява репутацията на осъденото лице такава, каквато е била преди осъждането. В този случай преценката за спазването на добрите нрави е предоставена на съда. Когато гражданският съд определя по справедливост обезщетението за неимуществени вреди, не може само с формални съображения, черпени от

разпоредбата на чл. 85, ал. 1 от НК напълно да игнорира предишни осъждания, за които ищецът е реабилитиран. Съдът трябва да съобрази цялостния облик на ищеца и дадената от обществото морална оценка за неговото поведение. Еднократно престъпление, за което ищецът е бил реабилитиран и което е извършено много преди незаконното обвинение, може да не е повлияло на общественото мнение за ищеца, който е коригирал поведението си. Тогава това престъпление, за което е бил реабилитиран, не би следвало да се отчита като критерий за намаляване на обезщетението. Ако обаче престъплението, за което ищецът е реабилитиран, е част от трайна и продължителна престъпна дейност, не може да бъде пренебрегнато като факт. В този случай доброто име на ищеца и обществената оценка за него вече са били накърнени преди незаконно образуваното наказателно производство, поради което обезщетението за неимуществени вреди следва да бъде намалено.

Трайна и непротиворечива е съдебната практика по въпроса, че наличието на предишните осъждания, за които лицето е реабилитирано, е фактор, имащ значение за преценката относно личността му и обема на търпените неимуществени вреди, доколкото несъмнено лице, което не е било до момента обект на наказателна репресия, и лице, което е осъждано, макар и към момента да е реабилитирано, проявяват различна чувствителност и понасят в различен интензитет негодите от незаконното обвинение / в т.см. напр. мотивите на Определение № 779 от 19.11.2018 г. по гр.д. № 2598/2018 г., Г. К., III Г. О. на ВКС/.

Като съобрази посочената съдебна практика, която напълно споделя, съдът намира, че не следва да игнорира обстоятелство, че ищцата е била трикратно осъждана /през 1972г, през 1979г. и през 1998г., вкл. и задържана под стража в периода 13.02. – 28.04.1998г./, което неминуемо се е отразило на обема на претърпените от нея неимуществени вреди, изразяващи се в стрес от воденото срещу нея наказателно преследване и засягане на доброто ѝ име, като го е намалило.

Като взе предвид установените по делото и изложени по-горе обстоятелства, а също и социално-икономическите условия на живот в страната, настоящият състав на съда намира за справедливо обезщетение сумата от **2 000 лв.**, която сума би репарирала претърпените от ищцата

неимуществени вреди, доколкото те изобщо могат да намерят парично изражение и да се овъзмездят с парично обезщетение, което да е достатъчно по размер и същевременно не води до неоснователно обогатяване. При определяне на този размер съдът взема предвид и факта, че самото осъждане на П., повдигнала и поддържала незаконното обвинение, има основно репариращо действие, предвид моралния, а не имуществения характер на подлежащите на обезщетяване вреди /Решение от 30.11.2018г. по гр. д. №125/2018г. по описа на ВКС, ГК, I V ГО/. До пълния предявен размер претенцията е неоснователна и следва да се отхвърли.

Ищецът има правото да търси мораторно обезщетение в размер на законната лихва върху присъденото обезщетение, считано от датата на влизане в сила на оправдателната присъда. Съобразно заявеното от ищцата, законна лихва следва да се присъди, считано от 10.05.2018г. или за периода от три години преди датата на исковата молба – 10.05.2021г., в който случай възражението на ответника за погасяване на вземането по давност се явява неоснователно.

По отношение на разноските:

Ищецът претендира направените по делото разноски, които съгласно представения списък по чл.80 от ГПК и доказателствата по делото възлизат на 2000 лв. – заплатено адвокатско възнаграждение и 10 лв. – държавна такса. На осн. чл.10, ал.3 от ЗОДОВ ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца разноските за адвокатско възнаграждение, съразмерно с уважената част от иска, а именно – 80 лв., а държавната такса – в цялост.

С оглед изложените съображения съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА П. НА Р.Б., гр. София, бул. „**** да заплати на А. Н. К., ЕГН ***** от гр. София, ж.к. „****, следните суми: сумата от **2 000 лева** по иска с пр.осн. чл. 2, ал.1, т. 3, пр. 1-во от ЗОДОВ за обезщетяване неимуществените вреди от незаконното обвинение в извършване на престъпление по чл.308, ал.1 от НК, за което ищцата е оправдана с присъда по нощд №19162/2014г. на СРС, в законна сила от 12.05.2016г., ведно със

законната лихва върху така присъденото обезщетение, считано от 10.05.2018г. до окончателното изплащане, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за разликата над присъдения размер от 2 000 лева до пълния предявен размер от 50 000 лева; сумата от **90лв.** – разноси по делото, от които 80 лв. за адвокатско възнаграждение, съразмерно с уважената част от иска и 10 лв. – платена държавна такса.

Решението подлежи на обжалване с въззивна жалба пред САС в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____